

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐ

02 դեկտեմբերի, 1995թ .

ք.Երևան

Դեկտեմբերի 2-ին տեղի ունեցավ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության 2-րդ համագումարը, որին հրավիրված էր 90 պատգամավոր: Համագումարը միաձայն ընտրեց համագումարի նախագահություն հետևյալ կազմով՝ Աշոտ Նավասարդյան, Գագիկ Մինասյան, Գագիկ Գայյան, և հաստատեց օրակարգային հետևյալ հարցերը՝

- **ՀՀԿ նախագահ Ա. Նավասարդյանի հաշվետու գեկուցում**
- **ՀՀԿ ծրագրի փոփոխությունների ներկայացում, քննարկում և հաստատում**
- **ՀՀԿ կանոնադրության փոփոխությունների ներկայացում, քննարկում և հաստատում**
- **ՀՀԿ նախագահի ընտրությունն**
  - ա) թեկնածուների առաջադրում
  - բ) թեկնածուների ելույթներ
- **Ընտրությունների արդյունքների հրապարակում**
- **ՀՀԿ նորընտիր նախագահի ելույթը**

Համագումարում ողջույնի խոսքով հանդես եկան ՀՀԾ վարչության նախագահ Տեր Յովհիկ Լազարյանը, «Մտավորական Հայաստան» կազմակերպության նախագահ Յովհաննես Թորմաշյանը, ՍԴՀԿ փոխատեսապետ Եռնեստ Սողոմոնյանը, ՌԱ(ՂԴԿ նախագահ Վիգեն Խաչատրյանը, Ժողովրդական կուսակցության նախագահ Պետրոս Քաջախյանը: Համագումարում հայտարարությամբ հանդես եկավ Նժդեհյան Յեղակրոն կուսակցության խորհրդի նախկին նախագահ Գևորգ Յովսեվիչյանը:

Հաշվետու գեկուցմամբ հանդես եկավ Կուսակցության նախագահ Ա. Նավասարդյանը:

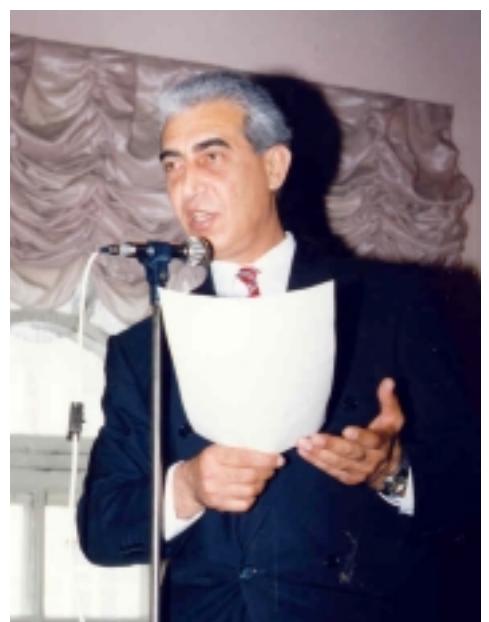
ՀՀԿ նախագահ Աշոտ Նավասարդյանի ելույթը կուսակցության երկրորդ համագումարում

Հարգելի կուսակիցներ, պատվարժան հյուրեր

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության 1992 թվականի մարտի ընթիանուր ժողովից, փաստորեն, առաջին համագումարից հետո ընկած ժամանակը մեր ազգի ու պետության կյանքում եղել է քաղաքական բուռն գործընթացների, պատերազմական գործողությունների ծավալման, տնտեսական համակարգի արմատական փոփոխությունների ու լարված ընկերային վիճակի խիստ բարդ մի ժամանակաշրջան:

Մեր կուսակցությունը հաշվետու ժամանակաշրջանում, հենվելով իր գաղափարախոսության վրա, սկզբունքային դիրքորոշում է ցուցաբերել երկրում ծավալված քաղաքական գործընթացների նկատմամբ, մասնակցել դրանց, իր ավանդը բերել Հայոց պետականության կայացման գործին:

Անցած ժամանակաշրջանը եղել է կուսակցության գաղափարախոսության հստակեցման, այդ

գաղափարախոսությունը մեր ազգային մեծ մտածողների ժառանգության վրա խարսխելու և այդ դիրքերից ելնելով՝ մերօրյա խնդիրների նկատմամբ գաղափարականացված դիրքորոշումների մշակման ու արտահայտման ժամանակ:

Միաժամանակ կուսակցության գործունեությունը ուղղված է եղել գաղափարապես կայուն, ազգային բարոյականով օժտված, պայքարի արդիական քաղաքական ձևերի պահանջներին համապատասխան կուր կազմակերպության կառուցմանը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում Հայաստանի Գերագույն Խորհրդում կուսակցության ներկայացուցիչը՝ Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության նախագահը, հանդես է եկել օրենսդրական մի շարք նախաձեռնություններով, իր մասնակցությունն է բերել օրենքների մշակման, երկրում օրենսդրական դաշտի ձեւավորման գործընթացին:

1992 թվականին, երբ արցախյան ճակատում ստեղծվել էր օրհասական իրավիճակ, երբ հակառակորդը մարտական գործողություններով գրավում էր Արցախի տարածքները (ընկել էին Շահումյանն ու Մարտակերտը), իսկ Հայաստանում հասարակության մեջ ձեւավորվում էին այդ ժանր իրավիճակի նկատմամբ հաշտվողական տրամադրություններ, Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը այն կազմակերպություններից էր, որոնք ձեռնարկեցին «Ազգային Դաշինքի» կազմավորումը: «Ազգային Դաշինքի» եռանդուն գործունեության արդյունքում Հայաստանի խորհրդարանը ընդունեց պատմական մի որոշում, համաձայն որի Հայաստանի համար անընդունելի է ցանկացած պայմանագիր, որով Արցախը կարող է թողնվել Ազրբեջանի կազմում: Եթեազն ընթացքը, սակայն, պարզ դարձեց, որ «Ազգային Դաշինքի» մեջ մտնող կուսակցություններից ու նրանց առաջնորդներից ումանք իրենց առաջ դրել էին նաեւ կուսակցական ու անձնական խնդիրներ, ինչն էլ պատճառ դարձավ այդ միավորման տրոհմանը:

1993 թվականին Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության մասնակցությամբ ստեղծվեց քաղաքացիական Համաձայնության Սահմանադրության խորհրդունք: Խորհրդի անդամ այլ կուսակցությունների հետ մենք շոշափելի ներդրում ունեցանք Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության նախագծի մշակմանը: Մեր կուսակցության առաջ քաշած մի շարք դրույթներ մտան Սահմանադրության խորհրդի մշակած նախագծի մեջ, իսկ ապագայում ամրագրվեցին Հայաստանի Հանրապետության այսօր գործող Սահմանադրությունում: Գև Սահմանադրական հանձնաժողովում ևս, ուր մշակվեց ՀՀ Սահմանադրության վերջնական տեքստը, ՀՀԿ-ն գործուն մասնակցություն ունեցավ:

1994 թվականի օգոստոսին կազմավորվեց «աշ» ուղղվածություն ունեցող կուսակցությունների քաղաքական խորհրդակցությունը: Այս քաղաքական խորհրդակցության սկզբնավորման օրերից Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը՝ իր ընդգծված ազգային դիրքորոշումով, որոշակիորեն պայմանավորեց ձեւավորվող համագործակցության քաղաքական դեմքը: Հասարակության լայն շրջանակներում դրական վերաբերմունքը դեպի այդ համագործակցությունը պայմանավորվեց և այն հանգամանքով, որ այդտեղ էր գտնվում ազգային ազատագրական պայքարի բովով անցած ու այդ պայքարում բազում զոհեր տված Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը:

Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության մասնակցությամբ քաղաքական խորհրդակցությունների արդյունքներից մեկը եղած Ազգային ժողովի ընտրություններում հանդես եկող վեց կուսակցությունների դաշինքի ստեղծումը 1995 թվականի հունվարին, որը հետագայում ստացավ «Հանրապետություն» ընտրական միավորում անվանումը: Մենք տարիների ընթացքում կուտակված մեր ողջ քաղաքական հեղինակությունը ի սպաս դրեցինք «Հանրապետություն» միավորման հաղթանակին: Ընտրություններում «Հանրապետություն» միավորման տարած հաղթանակում զգալի է և մեր կուսակցության դերը, փաստ, որն ընդունվում է ոչ միայն միավորման անդամ կուսակցությունների կողմից: Այսօր Ազգային ժողովում Հայաստանի Հանրապետական կուսակցությունը ներկայացված է չորս պատգամավորով (համեմատության համար հիշեցնեմ, որ Գերագույն Խորհրդում կուսակցություն ուներ միայն մեկ պատգամավոր):

Ընտրություններից հետո ձեւավորված կառավարությունում կուսակցությունը բացարձակապես ներկայացված չէ: Առաջմ չեն արդարացել մեր սպասելիքները՝ կապված

գործադիր մարմիններում ու տնտեսության ոլորտում մեր մասնակցության հետ: Այս չուժված խնդիրները լուրջ քննարկման առարկա պետք է դառնան առաջիկայում, մասնավորապես՝ տեղական ինքնակառավարման մարմինների ընտրություններում Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության մասնակցության ռազմավարությունն ու մարտավարությունը մշակելիս:

Կուսակցության ողջ գործունեությունը խարսխված է եղել իր ծրագրի վրա, որի նոր խմբագրմամբ տեքստը այսօր ներկայացվելու է համագումարի հաստատմանը: Այս փաստաթուղթը երկարատև ու լուրջ աշխատանքի արդյունք է: Այստեղ ներկայացված են մեր մոտեցումները պետական համակարգի, տնտեսավարման, մշակույթի, կրթության վերաբերյալ: Ծրագրում ամրագրված է կուսակցության գաղափարախոսությունը, որը հիմնվում է Գարեգին Նժդեհի ու իր գաղափարակիցների կողմից մշակված Ցեղակրոն ու Տարոնական ուսմունքների վրա:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մեծ աշխատանք է կատարվել կուսակցության գաղափարախոսության ձեւավորման առումով: Խոր ուսումնասիրության են ենթարկվել ազգային գաղափարախոսության դրսնորումները մեր պատմության վերջին հարյուրամյակի ընթացքում: Վերացվել են ժամանակի քննությանը դիմացած սկզբունքները, աշխատանք է կատարվել դրանց արդիականացման, վերահմաստավորման, ժամանակի ոգուն համահունչ դարձնելու ուղղությամբ: Կուսակցությունը իր սույն դրամական հնարավորությունների պայմաններում կարողացել է հասարակությանը ծանոթացնել մեր ազգային մեծ մտածողների ժառանգության հետ: Մշակվել ու իրագործվում է միջոցառումների մի ծրագիր՝ նվիրված Գարեգին Նժդեհի ծննդյան 110 և մահվան 40-ամյակներին:

Գաղափարախոսական աշխատանքների ոլորտում հատուկ նշանակություն է տրվել կենդանի խոսքով հասարակության լայն զանգվածներին մեր գաղափարական հիմնադրույթներին ծանոթացնելուն: Կազմակերպվել են ռադիո և հեռուստատեսային ելույթներ: Բանախոսություններ են կազմակերպվել ԲՈՒՀ-երում, դպրոցներում, բանակում: Կուսակցության «Հանրապետական» պաշտոնաթերթն իր էջերում մշտապես անդրադառնում է գաղափարախոսական ճակատում ծավալվող խնդիրներին, ազգային գաղափարախոսության դիրքերից վերլուծում է հանրապետությունում ու նրա սահմաններից դուրս տեղի ունեցող քաղաքական գործընթացները: Ծոշափելի ավանդ ունի մեր գաղափարախոսության տարածման գործում Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության շրջանային կազմակերպության կարգավիճակով գործող «Ցեղակրոն» երիտասարդաց դաշինքը:

Հաշվետու ժամանակահատվածում մեծ ուշադրություն է դարձվել կուսակցության կազմակերպական խնդիրներին: Կուսակցության կառուցվածքում տեղի են ունեցել որոշակի փոփոխություններ: Բնական է, որ այս փոփոխությունները իրենց արտահայտումը պետք է գտնեին կուսակցության կանոնադրության մեջ: Հայաստանի Հանրապետական կուսակցության կանոնադրության՝ այսօր ձեր հաստատմանը ներկայացվելիք նախագիծը մանրակրկիտ աշխատանքի արդյունք է: Մեր խորին համոզմամբ, այս կանոնադրությունը լայն հնարավորություն է ընձեռում յուրաքանչյուր կուսակցականի՝ իր կարողությունների բացահայտման ու կիրառման համար:

Վերջին տարիներին ստեղծված պայմանների պատճառով կուսակցության անդամների մի մասը տեղձժափիխվեց պետության ուժային կառույցներ, ու, բնականաբար, կասեցվեց նրանց անդամակցությունը կուսակցությանը: Այդ մարդկանցից շատերն այսօր իրենց ներդրումն են բերում մեր պետության կայացմանը ու բարձր են պահում Անկախության Բանակի ու Հանրապետական կուսակցության՝ իրենց առաջին ազգային դպրոցի վարկը:

Ցավոք, եղել են նաև մարդիկ, որոնք, չկարողանալով հարմարվել քաղաքական պայքարի պահանջներին, կամ անկարող լինելով ընկալել կուսակցության գաղափարախոսական ու քաղաքական դիրքորոշումները, հեռացվել են կուսակցությունից:

Միաժամանակ, խիստ ուրախալի է, որ ստվարանում են մեր կուսակցության համակիրների շարքերը: Իսկ այդ համակիրներից շատերը ժամանակի ընթացքում դառնում են կուսակցության անդամներ: Յաշվետու ժամանակաընթացում իիմնվել են կուսակցության շրջանային նոր կազմակերպություններ:

Առանձնահատուկ ուշադրության է արժանի այն հանգամանքը, որ Նժդեհյան Ցեղակրոն կուսակցությունը՝ իր խորհրդի որոշմամբ, որոշել է ինքնալուծարվել և իր անդամներին կոչ արել անդամագրվել Յայաստանի Յանրապետական կուսակցությանը:

Կուսակցության շարքերի կազմակերպական բարձր պատրաստվածության ու մարտունակության մի յուրօրինակ ցուցադրում էր Ազգային Ժողովի պատգամավորների ընտրությունների գործընթացը: Արդեն այն հանգամանքը, որ մեծամասնական ընտրական համակարգով առաջադրված կուսակցության բոլոր թեկնածուները հաղթող դուրս եկան մրցապայքարում, շատ բան է ասում:

Յարկ է առանձնահատուկ նշել, որ թեպետ մենք քաղաքական կազմակերպություն ենք, բայց, երբ վտանգ է սպառնում Յայրենիքին, կարողանում ենք կազմակերպել մարտական ջոկատներ և դրանք դնել Պաշտպանության նախարարության տրամադրության տակ: Յեւս հաշվետու ժամանակահատվածում, երբ ռազմաճակատում ստեղծվել են ծանր իրավիճակներ, Յայաստանի Յանրապետական կուսակցությունը մարտական ջոկատներ է ուղարկել Գորիս, Կրասնոսելսկ և Արցախ՝ Մարտունի, Շուշի, Լաշին, Օմարի լեռնանցք: Այդ ջոկատները ազգային բանակի շարքերում մարտնչել են ու ցուցաբերել հայրենասիրության ու անձնազնիության օրինակներ:

Սիրելի կուսակիցներ, այսօր Յայաստանի Յանրապետական կուսակցությունը երկող քաղաքական խճանկարում գրավում է իր ուրույն՝ ազգայնական կուսակցության տեղը. Նա դրան հասել է տարիների տքնաշան, անձնուրաց պայքարի ու մաքառումների գնով: Մեզանից յուրաքանչյուրի սրբազն պարտքը պետք է լինի ձեռք բերածի բազմապատկումը՝ ի փառս մեր ազգի ու հայրենիքի:

* * *

Օրակարգի հաջորդ հարցի՝ ՀՀԿ ծրագրում փոփոխությունների ներկայացման համար խոսքը տրվեց Տիգրան Թորոսյանին:

Քվեարկության արդյունքում համագումարը հաստատեց ՀՀԿ Ծրագիրը:

ՀՀԿ Կանոնադրության փոփոխությունները ներկայացնելու համար խոսքը տրվեց ՀՀԿ խորհրդի նախագահ Անդրանիկ Մարգարյանին:

Այսուհետև քվեարկության դրվեց ՀՀԿ Կանոնագիրը առաջարկված փոփոխություններով հաստատելու հարցը: Քվեարկության արդյունքում համագումարը հաստատեց ՀՀԿ Կանոնագիրը:

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ

ՀՀԿ 2-րդ համագումարի որոշումը ՀՀԿ Ծրագրային հիմնադրույթների և կանոնադրական փոփոխությունների մասին

ՀՀԿ 2-րդ համագումարը, քննարկելով ՀՀԿ ծրագրային հիմնադրույթները և
կանոնադրական փոփոխությունները,

որոշեց

Հաստատել ՀՀԿ Ծրագրային հիմնադրույթները և կանոնադրական փոփոխությունները:

* * *

Համագումարի օրակարգի առանցքային հաջորդ հարցը ՀՀԿ նախագահի ընտրությունն էր:

Համագումարն առաջարկեց ՀՀԿ նախագահի միայն մեկ թեկնածու՝ Աշոտ Նավասարդյանին: Տեղի ունեցավ ՀՀԿ նախագահի ընտրության փակ, գաղտնի քվեարկություն, որի արդյունքները հրապարակեց հաշվիչ հանձնաժողովի նախագահ Աշոտ Զաքարյանը:

ՀՀԿ նախագահ ընտրվեց Աշոտ Նավասարդյանը, որն իր ելույթում ներկայացերեց Կուսակցության ապագա գործունեության հիմնական ուղղությունները:

* * *

Համագումարի ընթացքում ՀՀ ՊՆ զինծառայողների սոցիալական ծառայության վարչության պետ, գլուխապետ Գեորգի Պետրոսյանը պատերազմի մասնակցի վկայականներ հանձնեց համագումարի մի խումբ ազատամարտիկների: ՀՀԿ նախագահը շնորհավորեց ազատամարտիկներին:

Նժողության Յեղակրոն կուսակցության ղեկավարը համագումարին ներկայացրեց կուսակցության խորհրդի որոշումը՝ ինքնալուծարման և ՀՀԿ-ին անդամագրվելու մասին:

* * *

Համագումարում հարակից ելույթներով հանդես եկան Յուրի Բախչյանը / ԱԺ պատգամավոր, ՀՀԿ Շահումյանի շրջանային կազմակերպություն/, Անդրանիկ Մարգարյանը / ԱԺ պատգամավոր, ՀՀԿ խորհրդի նախագահ/, Գալուստ Սահակյանը / ԱԺ պատգամավոր, ՀՀԿ Մաշտոցի շրջանային կազմակերպություն/, Սերյոժա Ալեքսանյանը / Արմավիրի շրջանային կազմակերպություն/, Յասմիկ Դավթյանը / Շահումյանի շրջանային կազմակերպություն/, Վահակ Վահակյանը / Վահակ Վահակյանի շրջանային կազմակերպություն/, Գագիկ Բախչյանը / Գորիսի շրջանային կազմակերպություն/, Անահիտ Ժամկոչյանը / ՀՀԿ համակիր/:

Ելույթ ունեցան նաև քաղաքական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Մինասյանը, գաղափարական հանձնաժողովի նախագահ Մուշե Լալայանը, տնտեսական հանձնաժողովի նախագահ Գագիկ Գագյանը:

Ելույթ ունեցողներն անվերապահ հավանության գնահատական տվեցին կուսակցության վարած քաղաքական գծին և արտահայտվեցին որդեգրած քաղաքական գծի խորացման օգտին:

ՀՀԿ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ԴԵԿԱՎԱՐ ԳԱԳԻԿ ԳԱԳՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Հաշվետու ժամանակաշրջանում հանձնաժողովը կատարել է մի շարք աշխատանքներ, որոնցից առաջնահերթը կուսակցության տնտեսական ծրագրի մշակումն էր: Զեզ եմ ներկայացնում այն կարևորագույն դրույթները, որոնք տեղ են գտել մեր տնտեսական ծրագրում: Հանձնաժողովականները բաժանվելով երկու խմբի, հնարավորություն ունեցան կուսակցության խորհրդի քննարկմանը ներկայացնելու երկու այլընտրանքային տարրերակներ: Մանրամասն քննարկումներից հետո դրանցից մեկը ընդունվեց որպես հիմք՝ իր մեջ ներառելով մյուս տարրերակներից որոշ դրույթներ: Լրամշակումներից հետո այն ներկայացվում է դրույթների տեսքով, որոնք ել դարձան ծրագրային դրույթներ:

ՀՀԿ-ն լինելով ազգային կուսակցություն՝ չի կարող ունենալ գուտ տնտեսական գաղափարական մոտեցում: Մեր տնտեսական գաղափարի նպատակը ազգային տնտեսության համակարգի ստեղծումն է: Դրանց դրույթները պետք է բխեն ազգային գաղափարախոսությունից՝ ազգին ծառայեցնելու նպատակով: Մեփականության և այլ ձևերի հարաբերակցությունը պետք է բխի Հայաստանում տիրող այսօրվա իրավիճակից: Տնտեսության ազատականացման պարագայում մենք կողմ ենք, իհարկե, սեփականաշնորհմանը, որն իր մեջ կներառի պետական սեփականության Էլեմենտ, ինչպես ընդերքը, օդային ավազանը, ջրային ռեսուրսները, ճանապարհները, ռազմարդյունաբերական օբյեկտները: Վերը նշված ձևերում պետք է կիրառել վարձակալության հատուկ իրավաբանական կարգավիճակի շնորհում: Այս ձևերը բավականին լայն տարածում ունեն տնտեսապես զարգացած երկրներում:

Ներկայում մեր հանրապետության մի շարք օրենքներ թույլ են տալիս նշված տարրերակի կիրառում, սակայն առ այսօր մենք բավարարվում ենք միայն պետական սեփականության ձևերի սեփականաշնորհումով:

Տվյալ ճյուղերում կարող են ստեղծվել նաև մասնավոր սեփականության ձևերի այնպիսի համակարգեր, որոնց գործունեությունը կվարգավորվի կառավարության կողմից:

Գյուղատնտեսության քնազավառում պետք է խրախուսել ագարակատիրությունը, քանի որ ագարակատիրոջ մոտ միավորված է և հողատերը, և ձեռնարկատերը, որը կապահովի բարձր արդյունավետություն և գյուղատնտեսական մթերքների ցածր գներ:

Հարկային և վարկային քաղաքականությունը պետք է լինի տարրերակված՝ արտադրության նշանակություններից ելնելով՝ ըստ տարածքի և ճյուղի:

Բնական ռեսուրսների համամասնական բախչման համար պետք է սահմանվեն հատուկ կարգեր այն ձեռնարկույթունների համար, որոնք իրենց ծախսերի մի մասը առանց փոխհատուցման դնում են հասարակության համար: Օրինակ՝ քնապահպան միջոցառումները:

Ինվեստիցիոն նպատակով պետք է կիրառվեն ամորտիզացիոն միջոցառումներ, ըստ այս ֆունդի՝ ազատելով ուղղակի հարկերից:

Մաքսային քաղաքականությունը ևս պետք է լինի տարրերակված՝ ելնելով ներմուծվող բերի դերից և նշանակությունից:

Հանձնաժողովն իր աշխատանքով ակտիվորեն միջամտում է ներկայում ՀՀԿ-ում կարևորագույն՝ սեփականաշնորհման գործընթացին: Մեր վեց անդամները տարրեր ժամանակներում մասնակցել են սեփականաշնորհման և ապապետականացման

կառավարական հանձնաժողովի աշխատանքին, որի առումով տպվել են մի շարք հոդվածներ և հարցազրույցներ մամուլում:

Մեր կուսակցությունն ունի կառուցողական ուղղվածություն և հարցերին չի կարող մոտենալ՝ չանելով կոնկրետ առաջարկներ: Մենք պատրաստել ենք առաջարկությունների մի շարք, որը վերաբերում է սեփականաշնորհման առանցքային հարցերին.

1.պետական ձեռնարկությունների գույքի գնահատման կարգը,

2.բաց բաժնետիրական ընկերությունների բաժնեքնութագրման կարգը:

Մեր մոտեցումները տնտեսական առումով չափավոր են ու հավասարակշռված: Մենք այս առումով ևս կենտրոնամետ ենք, ու պետք է շանք ու եռանդ դնենք մեր ծրագրերը իրականացնելու համար:

Ծնորհակալություն:

ՀՀԿ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԶԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ԳՎԳԻԿ ՄԻՆԱՅԱՅԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Հարգելի պատգամավորներ, հարգելի հյուրեր

Կուսակցության քաղաքական հանձնաժողովի գործունեության առանցքը հանդիսացել է կուսակցության ռազմավարության մշակումը և դրա հետապնդումը կյանքում:

Կուսակցության ռազմավարությունն ուղղված է եղել Հայոց ազգային պետության կերտմանը: Այս տերմինը՝ Ազգային պետություն, վերջերս շատ է օգտագործվում: Ազգային պետության մեր ընկալումները ձեւավորված են քաղաքական հանձնաժողովի կողմից և գետեղված են մեր ծրագրում, որտեղ հստակորեն ամրագրված է, թե ինչպիսի քաղաքականություն պետք է վարի Ազգային պետությունը՝ տնտեսության, մշակույթի, գիտության և ռազմական ոլորտում: Կուսակցության քաղաքական գործնեության մարտավարությունը խարսխված է եղել մեր ծրագրում ամրագրված այն հիմնարար օրենքի վրա, որ Հայաստանում գործող յուրաքանչյուր քաղաքական ուժի հետ մեր հարաբերությունների հիմքում պետք է դրվի ազգային շահերի առաջնայնության սկզբունքը, որից ելելով մեր կուսակցությունը փնտրում է ուղիներ որևէ քաղաքական ուժի հետ այս իրականացնելու նպատակով:

Մենք հեռու ենք կոնֆլիկտներից և տվյալ ինտիրու իրականացնելու համար կարող ենք համագործակցել ՀՀ ցանկացած քաղաքական ուժի հետ, եթե այն չի հակասում մեր սկզբունքներին: Բերեմ միայն մեկ օրինակ՝ դա այն գործընթացն էր, որ բերեց «Հանրապետություն» բլոկի նախընտրական ձեւավորմանը, պատգամավորական խմբակցության ձեւավորմանը Աժ-ում: Եթե 1994թ-ի ամռանը ստեղծվեց աշ քաղաքական ուժերի խորհրդակցություն և քաղաքական ուժերի համար ակնհայտ դարձավ, որ այն վերաճելով՝ նախընտրական փուլում պետք է դառնա դաշինք, խորհուրդը եկավ այն միանշանակ համոզման, որ այդտեղ է ձեւավորվում այն դաշտը, որտեղ մեր կուսակցությունը առավել արդյունավետ կարող է ծառայել իր գաղափարախոսությանը համապատասխան:

Եվ այսօր, կուսակցությունը ոչ մի շանք չի խնայել, որպեսզի միավորման միջոցով լուծի այն խնդիրները, որոնք առաջադրված են մեր ծրագրում:

Ինչպես արդեն նշեց պարուն Նավասարդյանը, միավորման հաջողություններում զգալի է մեր ավանդը: Այդպես են գնահատում ոչ միայն միավորման մեջ գտնվող, այլ նաև դրսում եղած քաղաքական ուժերն ու լայն հասարակությունը:

Եթե ձեւավորվեց խորհրդարանը, մեր կուսակցությունը ներկայացվեց չորս պատգամավորներով, սկսվեց գործադիր մարմինների ձեւավորման գործընթացը: Մենք հեռու ենք այն մտքից, որ քաղաքական դիրքորոշման միակ ոլորտը դա իշխանության մարմիններն են: Մեր խորին համոզմամբ, իշխանության գործադիր մարմինները ևս այն քաղաքական դաշտն ե, ուր քաղաքական ուժերը պետք է կարողանան պաշտպանել իրենց դիրքորոշումները: Եվ ստացվում է, որ նախընտրական պատգորմում առաջադրված խնդիրների լուծման համար

ընտրություններից հետո ինքն իր վրա վերցրած քաղաքական ուժն ուղղակիորեն չի կարող այն իրագործել, չունենալով համապատասխան լծակներ գործադիր իշխանությունում, որը ստեղծում է պարադոքսալ վիճակ, ինչը երկար չի կարող տևել և կուսակցությունը համապատասխան քայլեր պետք է իրականացնի նման բացը վերացնելու համար:

Ավարտելով իոսքս, ուզում եմ ասել, որ այն հաջողությունը, որ ձեռք է բերել կուսակցությունը, հիմնականում պայմանապիրված է եղել մեր շարքերի ամրության, բարձր գաղափարախոսական պատրաստվածության և կուսակցության ղեկավարության կողմից որդեգրված քաղաքական կուրսով:

Ներկայիս մեր հաջողությունները երաշխիքն են ապագա նվաճումների:

Ծնորհակալություն:

ՀՀԿ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ՀԱՆՁԱԺՈՂՈՎԻ ՂԵԿԱՎԱՐ ՄՈՒՃԵԴ ԼԱԼԱՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Անցած ժամանակաշրջանում կուսակցության գաղափարական աշխատանքը ներկայացնելու համար պետք է նշեմ, որ՝

1. կուսակցության գաղափարախոսության ամբողջացումն է,

2. քարոզչական աշխատանքի կազմակերպումը:

Կուսակցության գաղափարախոսության ամբողջացման նպատակով իրականացրել ենք մի շարք ծրագրեր

1. մշակվել են կուսակցության ծրագրի գաղափարախոսական դրույթները:

Այսուղի առաջնակարգ դեր է գրավում Ցեղակրոն և Տարոնական պատմության շարժումների ուսումնասիրությունը և գաղափարախոսությունը, դրանց գիտական վերլուծությունը, որոնք ընկած են կուսակցության գաղափարական հիմքում: Առհասարակ, մենք սկիզբ ենք դրել ազգայնական ուսմունքի մասրազմին ուսումնասիրմանը: Մշակվել են մի շարք գաղափարական մոտեցումներ Հայ եկեղեցու վերաբերյալ, օտար ցեղապաշտումների վերաբերյալ, որոնց նկատմամբ կան հստակ գնահատականներ: Ամբողջացնելով պետք է ասեմ, որ մենք նախապատվելի ենք համարում բոլոր այն ազգային արժեքները, որոնք առկա են մեր պատմության թե՛ նախաքրիստոնեական, և թե՛ ետքրիստոնեական շրջանում:

Օտար ցեղապաշտումների առումով, պետք է նշեմ, որ մեր գաղափարախոսությունը դրանց հետ ոչ մի առնչություն չունի. ո՞չ ֆաշիզմի, և ոչ ել այլ ցեղապաշտական ուղղությունների հետ: Մեր գաղափարախոսությունը գուտ ազգայնական է՝ հիմնված մեր ազգի բարոյականի և եռության վրա:

Մենք ունենք «Ազգային գաղափարական դասագրքի» հանձնաժողովում նույնպես ընդգրկված էին մեր կուսակիցները:

Մեր քարոզչությունն իրականացվում է իրապարակումների և «Հանրապետական» պաշտոնաթերթի միջոցով: Թերթը ունի ներ ազգային ուղղվածություն, որով ի սկզբանե տարբերվում է ՀՀ-ում եղած մյուս բոլոր լրատվամիջոցներից:

Հրատարակչական գործում այս տարի կատարեցինք երկու կարևոր աշխատանք՝ Հայկ Ասատրյանի գրքովելի տպագրումն եր, և Գարեգին Նժդեհի 110-ամյակին նվիրված եզակի հրապարակումն եր:

Ցավոք, մեզանում կան մարդիկ, որոնք ընդունելով մեր գաղափարախոսությունը, բայց այնքան ել լավ չտիրապետելով, չեն կարողանում տարածել այն, որը համարում եմ մեր բացերից մեկը:

Քարոզչական աշխատանքը իրականացվում է նաև կուսակցության Ցեղակրոն երիտասարդական դաշինքի միջոցով: ՀՀ հայտնի երիտասարդական կազմակերպության

շարքերում, անշուշտ աչքի է զարևում մեր երիտասարդական կառուցքը, որոնց, ցավոք, պակասում է քարոզական աշխատանքի փորձը:

Կուսակցությունն իրականացրեց մի շարք միջոցառումներ՝ նվիրված Տարոնական ոգու վերադարձին, Գ. Նժդեհին: Հոկտեմբերի 21-ին կուսակցությունը կազմակերպեց ուխտազնացություն Նժդեհի գերեզմանին: Միջոցառումների շարքը, նվիրված Նժդեհի 110-ամյակին, շարունակվում է՝ ազգային գրադարանում կկազմակերպվի նրա գոքերի ցուցահանդեսը, և հունվարի 1-ին՝ Նժդեհի ծննդյան օրը, ըստ նախնական պայմանավորվածության, կիեռարձարկվի հաղորդում ազգային հեռուստատեսությամբ:

Քետագա անելիքների առումով առաջնակի եմ համարում մեր գաղափարախոսության և Ցեղակրոնության սկզբունքների մատչելի դարձնելը հասարակության լայն զանգվածներին, որը շատ լուրջ և բարդ աշխատանք եմ համարում:

Ընդորհավորում եմ մեր կուսակցությունի երկրորդ համագումարի կապակցությամբ և հույս հայտնում, որ այսուհետև կշարունակենք ծառայել մեր Ցեղին և Յայրենիքին:

ՀՀԿ 2-ՐԴ ՀԱՍԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ՅՈՒՐԻ ԲԱԽՉԵԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Հարգելի հյուրեր, պատգամավորներ

Այսօր մենք հավաքվել ենք զնահատելու անցած հինգ տարիների աշխատանքը, ի մի բերելու մեր արածն ու չարածը: Պատմական առումով հինգ տարին շատ կարճ ժամանակ է: Այն լինելով անկախ կատեգորիա՝ արժեքավորվում է նրանում կատարված գործերով:

Կուսակցության ակտիվ մասնակցությունը Արցախի ազատագրական պայքարին մեր կարևորագույն հաղթանակն է:

Մեր կուսակցության մասնակցությունը հանրաքվեին նորից շատ կարևոր էր:

Հիմնադրեցինք «Հանրապետական» թերթը, որը հանրապետության մամուլի ներկապնակում իր յուրօրինակ տեղն ունի:

Մեր շարքերի համարումն ապացուցում է, որ չնայած երկրի ծանր վիճակին, մեր գաղափարները՝ լինելով ի սկզբանե ակունքներից եկող մտքեր, հոգեհարազատ են մարդկանց և, ինչու չէ, նաև հուսադրող: Անցած 70 տարիներին այդ գաղափարների համար լուրջ և պարարտ հող չի եղել, և այս պարագայում ևս ՀՀԿ-ն իրականացնում է շատ լուրջ և կարևոր աշխատանք: Ընդ որում, ՀՀԿ-ի դուները միշտ լայն բացված են եղել բոլորի համար, գոյություն են ունեցել որոշակի չափանիշներ, որոնք միշտ մենք պահապնել ենք, որովհետև մեզ համար կարևոր է, թե մենք ինչ արժեքներ ենք ընդունում, և որդեգրվելով ՀՀԿ-ին, պետք է հոգեհարազատ լինել այդ չափանիշներին:

Ես ուզում եմ զնահատել ՀՀԿ-ի ճկուն քաղաքականությունը՝ ինչ նկատի ունեմ.

այն ծանր օրերին, երբ ընկան Շահումյանը, Մարտակերտը, ՀՀԿ-ի նախաձեռնությամբ ստեղծվեց «Ազգային դաշինք միությունը», որն իր առջև դրված ինդիրները լուծելուց հետո դադարեց գոյություն ունենալ:

Կարևորագույն փուլ եր ազգային բանակի ստեղծումը, և ՀՀԿ-ն իր ռազմավարությամբ ամենաակտիվ մասնակցությունն ունեցավ նրա կայացման գործում:

Ապա կուսակցությունը լծվեց պետության կառուցման գործին, մասնավորապես Սահմանադրության ստեղծման համար:

Կուսակցության համար սկզբունքային է, թե ում ենք մենք ծառայում՝ այսինքն ծառայու՞մ ենք Ազգին և Պետությանը: Մենք կաղապարված չենք մեր գործելակերպում և միշտ մեր առջև նպատակ ենք տեսնում: Եվ եթե մեր գործելակերպը պահանջում է դաշնակից ունենալ այս կամ այն ուժին, ինչպես նշված է մեր ծրագրում, համագործակցելու ենք նրա հետ, ում համար թանկ են այդ արժեքները, ինչի համար բարձր եմ զնահատում կուսակցության դեկավար մարմինների ճկուն քաղաքականությունը: Եթե զնահատելու լինենք կուսակցության գործունեությունը այս կարճ ժամանակահատվածում, կարծում եմ, միանշանակ պետք է զնահատենք «բավարար»:

Մի քանի Նկատառումներ մեր ապագա գործընթացի մասին:

Մենք ընտրությունների ենք գնացել «Հանրապետություն» միավորման կազմով և ունենք մեր տեղը Աժ-ում արդեն ոչ թե մեկ, այլ չորս պատգամավորների խմբով՝ ժողովրդի դատին ներկայացնելով մեր ծրագրային դրույթները։ Մեր կուսակիցներիս պարտքը պետք է լինի գործադիր իշխանություններից պահանջել դրա իրականացումը, իհարկե, կան սուբյեկտիվ պատճառներ, որոնք ինքը պահանջություն չեն տալիս այդ ծրագիրն ամբողջովին կատարել և այդ պետք է բացատրել ժողովրդին։ Աժ-ում լինելն ինքնանպատակ չէ։

Մեր կուսակցության հանձնաժողովները ակտիվորեն պետք է ներգրավվեն օրենքների նախագծերի ձեռավորման աշխատանքին։

Կարևոր եմ համարում պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների մասին օրենքի ընդունումը, որոնցով ստեղծելու ենք կառավարման նոր համակարգ։

Ընդհակալություն։

ՀՅԿ 2-ՐԴ ՀԱՄԱԳՈՒՄԱՐՈՒՄ ԳՎԱԼՈՒՄ ՍԱՐԱԿՅԱՆԻ ԵԼՈՒՅԹԸ

Ես ոգևորվում եմ, որ մեր շարքերը համարվում են, մարդիկ գալիս են ոչ թե ուժեղանալու, այլ ուժեղացնելու մեր կուսակցությունը։ Ինչպես Նժեհեղ կասեր. «Այն ուժեղի կուսակցություն է», ձիգ հայերի կուսակցություն։

Եվ ուզում եմ ասել, որ մեր աշխատանքը գնահատում եմ ոչ թե «բավարար», այլ հաղթանակած։

Մենք Հայոց աշխարհում ամենածեր և երիտասարդ կուսակցությունն ենք. ծեր ենք, որովհետև արմատներով կուսակցություն ենք, երիտասարդ ենք, քանզի քայլում ենք առաջ։

Սա զինվորի կուսակցություն է։ Ավյուն և բոց, փառք ու պատիվ մեզ բոլորին։